

ANAYASA DERSİ

(2012–2013 GÜZ DÖNEMİ YILSONU SINAVI)

A. ANLATIM SORUSU

“Anayasal devlet” sözünü tek cümleyle açıklayınız. Bir devletin anayasal kabul edilebilmesi için ne gibi unsurlara sahip olması gerekir, birer cümle ile anlatınız. (20 puan)

Anayasal devlet, bir devlette anayasacılıktan beklenen olumlu sonuçların yaşandığı; yani anayasa sayesinde siyasal iktidarın yetkilerinin açıkça sınırlandırıldığı ve bireylerin hak ve özgürlüklerinin güvence altında olduğu devlettir.

Anayasal devletin özellikleri şunlardır:

Anayasanın üstünlüğü: Anayasanın işlevsel olabilmesi için hukuk düzenindeki en üst norm olması gerekir. Diğer yandan, üstünlük fiiliyatta ancak katı bir anayasa ve anayasa yargısı ile sağlanabilir.

İnsan hak ve özgürlüklerinin korunması: Anayasanın en temel işlevlerinden biri temel hak ve özgürlükleri güvence altına almaktır. Ancak bunun sadece kağıt üzerinde kalmaması gerekir; uygulamada devletin hak ve özgürlüklere saygı göstermesi ve etkin bir şekilde koruması gerekir.

Kuvvetler ayrılığı: Siyasal iktidarın sınırlandırılmasında en önemli özellik, iktidarın çeşitli makam ve organlar arasında bölüştürülmesidir. Böylelikle siyasal güç hem farklı ellerde, hem de dengeli bir biçimde kullanılabilir.

Hukuk devleti: Hukuk devleti hukuku yaratanların, hukuka uydukları bir modeldir. Yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı, hakim güvencesi ile idarenin sorumluluğu hukuk devletinin en önemli ilkeleridir.

B. UYGULAMA SORUSU

Aşağıda 12 Haziran 2011 Milletvekili Seçimlerinde Ankara ilinde partilerin aldıkları oylar verilmiştir. 16 milletvekiline sahip Ankara Birinci Seçim Çevresi milletvekillerinin partilere göre dağılımını yapınız. (Not: %10 Seçim barajını sadece Adalet ve Kalkınma Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisi geçmiştir).

SİYASİ PARTİLER	OY SAYISI	SİYASİ PARTİLER	OY SAYISI
ADALET VE KALKINMA PARTİSİ	693.413	MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ	238.825
DEMOKRAT PARTİ	6.173	DOĞRU YOL PARTİSİ	1.585
CUMHURİYET HALK PARTİSİ	550.710	TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ	2.449
MİLLET PARTİSİ	2.200	MİLLİYETÇİ VE MUHAFAZAKAR PARTİ	821
LİBERAL DEMOKRAT PARTİ	581	BÜYÜK BİRLİK PARTİSİ	15.589
SAADET PARTİSİ	9.422	DEMOKRATİK SOL PARTİ	2.693
HAK VE EŞİTLİK PARTİSİ	3.588	BAĞIMSIZLAR	18.600
HALKIN SESİ PARTİSİ	11.039	TOPLAM GEÇERLİ OY SAYISI	1.547.688

UYARI: Sadece sonucu yazmanız değerlendirmeye alınmayacaktır. Hesaplamayı nasıl yaptığınızı gösteren tabloyu aşağıdaki boş alana yapınız ve sonuçları açık bir şekilde gösteriniz. Puanlama tam cevap 20 puan, tam cevap olmaması halinde 0 puan olacağından lütfen dikkatli olunuz.

PARTİLER	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
AKP	693.413 (1)	346.707 (3)	231.138 (6)	173.353 (8)	138.683 (9)	115.569 (12)	99.059 (14)	86.677 (16)	77.046	69.341
CHP	550.710 (2)	275.355 (4)	183.570 (7)	137.678 (10)	110.142 (13)	91.785 (15)	78.673	68.839	61.190	55.071
MHP	238.825 (5)	119.413 (11)	79.608	59.706	47.765	39.804	34.118	29.853	26.536	23.883
Bağımsız	18.600	9.300	6.200	4.650	3.720	3.100	2.657	2.325	2.067	1.860

PARTİLER	M.S.
AKP	8
CHP	6
MHP	2

C. ÇOKTAN SEÇMELİ SORULAR

1- Aşağıdaki hak ve özgürlüklerden hangisi asla sınırlandırılmaz?

- a) Yaşam hakkı
- b) İşkence görmeme hakkı**
- c) Özel hayatın gizliliği
- d) Haberleşme özgürlüğü
- e) Yerleşme özgürlüğü

2- Türk anayasa hukuku tarihinde, kanunların anayasaya uygunluğunun özel bir mahkeme tarafından denetlenmesi ilk kez hangi anayasa döneminde başlamıştır?

- a) 1876 Kanun-i Esasi
- b) 1921 Teşkilat-ı Esasiye Kanunu
- c) 1924 Anayasası
- d) 1961 Anayasası**
- e) 1982 Anayasası

3- 1982 Anayasasına göre, aşağıdaki ilkelerden hangisi değiştirilmez, değiştirilmesi teklif dahi edilemez hükümler arasında değildir?

- a) İnsan haklarına saygılı devlet ilkesi
- b) Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü ilkesi**
- c) Demokratik devlet ilkesi
- d) Hukuk devleti ilkesi
- e) Başkentin Ankara olması

4- 1982 Anayasasınının 174. maddesinin bu maddede belirtilen kanunlarla ilgili getirdiği tasarruf aşağıdakilerden hangisidir?

- a) İnkılâp kanunlarına anayasa üstü bir özellik tanınmaktadır
- b) İnkılâp kanunlarının değiştirilmesi yasaklanmaktadır
- c) İnkılâp kanunlarının iptali için anayasa yargısına gidilmesi yasaklanmaktadır**
- d) Anayasa yargısında inkılâp kanunların temel alınması öngörülmektedir
- e) İnkılâp kanunları ile diğer kanunlar arasında hiçbir ayırım yapılmamaktadır

5- Yeni kurulan Halkın Mutluluğu Partisi Genel Başkanı parti programını açıklamaktadır: “ İdare yargısal denetime ve mali sorumluluğa tabi olmalıdır. Devlet toplumsal barış ve refahı sağlamak amacıyla ekonomik hayata müdahale edebilir. Devlet yönetimi ve hukuk kuralları din kurallarına dayandırılmaz. Kanunlar anayasaya aykırı olamaz.” **Bu ifadeye göre, aşağıdaki ilkelerden hangisine yer verilmemiştir?**

- a) Sosyal devlet ilkesi
- b) Demokratik devlet ilkesi**
- c) Anayasanın üstünlüğü ilkesi
- d) Hukuk devleti ilkesi
- e) Laik devlet ilkesi

6- 1982 Anayasasına göre, aşağıdaki durumların hangisinde bir siyasi partinin temelli kapatılması söz konusu olamaz?

- a) Demokratik ve laik cumhuriyetin gereklerine aykırı programa sahip olması
- b) Devletin bölünmez bütünlüğüne aykırı eylemlerin odağı olma
- c) Kurduğu mühendislik şirketiyle ticari faaliyette bulunma
- d) Birleşmiş Milletler Kalkınma Programından maddi yardım alma
- e) Programında proleterya diktatörlüğünü savunma

7- 3 Kasım 2002 Milletvekili Genel Seçimleri sonucu oluşan TBMM aşağıdakilerden hangisidir?

- a) 19. Dönem
- b) 20. Dönem
- c) 21. Dönem
- d) 22. Dönem
- e) 23. Dönem

8- Osmanlı-Türkiye anayasal gelişmeleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- a) Sened-i İttifak Osmanlı tarihinde padişahın otoritesinin sınırlandırıldığı ilk hukuki belge olmakla birlikte otolimitasyon (siyasal iktidarın kendi kendini sınırlandırması) özelliği göstermez.
- b) Osmanlı tebaasına çok önemli özgürlükler getiren ve kanunun üstünlüğü ilkesini getirerek, siyasal iktidarı sınırlandıran 1839 Tanzimat Fermanı şekli anlamda bir anayasa değildir, ancak maddi anlamda bir anayasa özelliği gösterir.
- c) 1909 yılında Kanuni Esasi'de yapılan değişiklikler ile Osmanlı Devleti gerçek anlamda mutlak monarşik bir sisteme kavuşmuştur.
- d) 1921 Anayasası meclis hükümeti sistemi öngörmekteydi
- e) 1923 yılında Türkiye'de fiilen uygulanmakta olan iki anayasanın varlığından söz edilebilir.

9- Aşağıdakilerden hangisi 1982 Anayasasındaki "yerleşme hürriyeti"ni sınırlama sebeplerinden biri olamaz?

- a) Milli güvenlik
- b) Sosyal ve ekonomik gelişmeyi sağlamak
- c) Suç işlenmesinin önlenmesi
- d) Sağlıklı ve düzenli bir kentleşme sağlamak
- e) Kamu mallarının korunması

10- 1982 Anayasasına göre temel hak ve özgürlüklerin kullanılmasının durdurulmasıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- a) Müdahale ölçülülük ilkesine uygun olmalıdır
- b) Müdahale ancak kanunla yapılabilir
- c) Müdahale için anayasada öngörülen bir olağanüstü hal rejiminin olması gerekir
- d) Müdahale milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlal edilmemek kaydıyla yapılabilir

e) Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir

11- “Anayasacılığın gereklerine uygun bir anayasa resmen yürürlükte olmasına rağmen, uygulamada bunun en azından güvence hükümlerine uyulmaz” literatürde hangi anayasayı tarif etmektedir?

- a) Güvenceli anayasa
- b) Sözde anayasa
- c) Kamuflej anayasa
- d) Maddi anayasa
- e) Şekli anayasa

12- Aşağıdakilerden hangisi temsili vekalet ilkesiyle uyumsuz?

- a) Bütün milletin temsili
- b) Kolektif vekâlet ilkesi
- c) Temsilcilerin azli
- d) Emredici vekâlet yasağı
- e) Ödeneklerin genel bütçeden sağlanması

13- 1982 Anayasasında aşağıdaki mekanizmalardan hangisine yer verilmiştir?

- a) Teşrii referandum
- b) Kurucu referandum
- c) Halk teşebbüsü
- d) Halk vetosu
- e) Temsilcilerin azli

14-“ İsviçre Anayasasına göre, kanunların kabul edilmesinden itibaren 90 gün içinde 50 bin seçmen isterse, kanuna karşı referandum düzenlenmektedir.” Burada aşağıdaki mekanizmalardan hangisine yer verilmiştir?

- a) Teşrii referandum
- b) Kurucu referandum
- c) Halk teşebbüsü
- d) Halk vetosu
- e) Recall

15- Biçimsel olarak halkoylaması olduğu halde, halk oyuna sunulan metin üzerinde tartışma yapılmaması referandumdan saptadır. Buna ne ad verilir?

- a) Recall
- b) Plebisit
- c) Abberufungsrecht
- d) Teşrii referandum
- e) Mecburi referandum

16- Parlatentonun bir kanunu çıkarmaya yanaşmaması halinde, belli sayıda seçmenin imzasıyla bunun parlamento tarafından görüşülme zorunluluğuna ne ad verilir?

- a) Teřii referandum
- b) Kurucu referandum
- c) Halk teşebbüsü
- d) Halk vetosu
- e) Recall

17- Aşağıdakilerden hangisi genel oy hakkının sapmalarından değildir?

- a) Meslek oy hakkı
- b) Servete bağlı oy hakkı
- c) Yeteneđe bağlı oy hakkı
- d) Cinsiyete bağlı oy hakkı
- e) Irka bağlı oy hakkı

18- Seçim sistemlerinin siyasal rejimler üzerine etkileri söz konusu olduğunda aşağıdaki sonuçlardan hangisi yanlıştır?

- a) ođunluk sistemi iki partili sistemi teřvik eder
- b) ođunluk sistemi istikrarlı hkmete yol açar
- c) Nisbi temsil sistemi istikrarsızlığa yol açar
- d) Nisbi temsil sistemi, temsil bakımından adaletsizdir
- e) Nisbi temsil çok partili sisteme yol açar

19- Aşağıdakilerden hangisi, idarenin eylemlerini yargısal denetime tabi olmadığı ve idarenin eylemlerinden malen sorumlu olmadığı devlet tipidir?

- a) Hukuk Devleti
- b) Sosyal Devlet
- c) Jandarma Devlet
- d) Demokratik Devlet
- e) Polis Devleti

20- Aşağıdakilerden hangisi yasama sorumsuzluđunun özelliklerinden değildir?

- a) Milletvekillerine ceza verilmesini engeller
- b) mr boyu geçerlidir
- c) Parlamento kararıyla kaldırılabilir
- d) İstisnai durumu yoktur
- e) Sadece yasama faaliyetlerinde geçerlidir

Veysel DİNLER
Öđretim Görevlisi

+90 364 2257700-1457
veyseldinler@hitit.edu.tr
<http://web.hitit.edu.tr/veyseldinler>
www.veyseldinler.com

Hitit Üniversitesi
İktisadi İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
TOKİ Yerleřkesi 19040
orum/TURKEY

Posta/for correspondence: PK.45 Çorum/TR